

Protocol

Cystitis

Anamnese (Subjectief)

Algemene vragen (wat, waar, hoe, wanneer en waarom)

- Wat zijn de klachten?
- Hoe lang heeft de patiënt klachten?

Specifieke vragen

- Heeft u pijn bij het plassen/een branderige plas?
- Plast u vaker en kleine beetjes?
- Heeft u loze aandrang?
- Is er bloed bij de urine?
- Waren er eerder episodes met vergelijkbare klachten, herkent u de klachten?
- Is er recent een onderzoek geweest van blaas of prostaat?
- Zijn er tekenen van koorts, rillingen, algemeen ziek-zijn, flankpijn?
- Bij ouderen: is er acute (toename van) verwardheid, zijn er tekenen van bewustzijnsdaling?

Vraag ook naar symptomen of factoren die kunnen wijzen op een andere diagnose:

- Bestaan de klachten langer dan een week?
- Is er risico op een soa?
- Is er nieuw ontstane (of veranderde) vaginale irritatie of afscheiding?

Hulpvraag

Bijvoorbeeld: denkt de patiënt met plasklachten aan een blaasontsteking of een soa?

Voorgeschiedenis

Om te kijken of de patiënt die verdacht wordt van *cystitis* in een risicogroep valt, vraag je specifiek naar:

- diabetes mellitus
- verminderde weerstand
- verblijfskatheter
- neurologische blaasstoornis
- afwijkingen aan de nieren en/of urinewegen (bijvoorbeeld maar één nier, verminderde nierfunctie, of cystenieren)

Medicatie

Als de patiënt immunosuppressiva gebruikt, vermindert de weerstand en valt de patiënt in een risicogroep.

Allergie

Vraag naar allergieën voor antibiotica met het oog op eventuele behandeling.

Onderzoek (Objectief)

Inspectie patiënt (ABCDE-check)

Let op specifieke problemen in de B, C, D en E bij verdenking op *weefselinvasie/sepsis*.

Controles

Alleen op indicatie (bij verdenking op problemen in ABCDE).

Lichamelijk onderzoek

Urineonderzoek met urinestick

Evaluatie

Werkdiagnose

Je stelt de diagnose *cystitis* bij typische verschijnselen en bij een positieve nitriettest en/of een positieve dipslide met ten minste 10^4 kolonievormende eenheden per ml urine.

Differentiaaldiagnose

De differentiaaldiagnose kan bestaan uit mictieklachten atypisch voor cystitis en urineweginfectie met (beginnende) weefselinvasie

ICPC-code

U71.01 Cystitis

Plan

Overleg met de huisarts

- Bij ABCDE-problemen
- Kwetsbare ouderen
- Aanhoudende klachten die passen bij een *urineweginfectie*
- Vrouwen met 3 of meer *urineweginfecties* per jaar (*recidiverende cystitis*)
- Vrouwen waarbij 2 soorten antibiotica bij een *cystitis* niet zijn aangeslagen.
- Vrouwen die antibioticaprofylaxe gebruiken voor een *cystitis*.
- *Cystitis* met antibiotische behandelwens, ook bij een allergie voor antibiotica
- Allergie voor antibiotica bij een *cystitis* met antibiotische behandelwens
- Groep 2 tm 4 zoals beschreven bij 'achtergrondinformatie'
- Bij symptomen of klachten die kunnen wijzen op een andere diagnose, zoals omschreven bij de anamnese.
- Na 3-5 dagen geen afname van klachten met antibioticabehandeling
- Bij *hematurie*.

Behandeling

Bij een gezonde niet-zwangere vrouw >12 jaar (groep 1) met een cystitis kan gekozen worden voor een afwachtend beleid (niet-medicamenteus) of behandeling met antibiotica (medicamenteus).

Niet medicamenteus

Geef de patiënt de volgende adviezen:

- Drink veel
- Gebruik zo nodig pijnstilling

Medicamenteus

Bespreek de mogelijkheid van behandeling met antibiotica:

- Direct starten met antibiotica of een uitgesteld antibioticumrecept
- 1ste keus: 2dd 100mg nitrofurantoïne met gereguleerde afgifte voor 5 dagen
- 2de keus: eenmalig fosfomycine 3 gram
- 3de keus: 1dd 300mg trimethoprim voor 3 dagen
- Gebruik zo nodig pijnstilling

Informatie voor de patiënt

- Beantwoord de hulpvraag van de patiënt.
- Leg uit dat een blaasontsteking veel voorkomt, niet besmettelijk is, maar wel af en toe kan terugkomen.
- Het gaat om een hinderlijke, in principe onschuldige aandoening, die vaak vanzelf binnen een week kan genezen.
- Zelfzorgadvies: veel drinken (2-3 liter per dag) bijvoorbeeld water, thee of melk.
- Verwijs de patiënt voor meer informatie naar thuisarts.nl. Hier staan ook adviezen over hoe je kan voorkomen dat je een nieuwe blaasontsteking krijgt.

Controle/vervolg

- Als de klachten na de kuur verdwijnen, is controle van de urine niet nodig.
- Als de klachten drie tot vijf dagen na het begin van de antibioticakuur niet duidelijk zijn afgenomen.

Vangnetadviezen

Instrueer de patiënt contact op te nemen als:

- er binnen twee dagen geen verbetering optreedt
- bij verergering van het ziektebeeld of bij opkomende verwardheid.